

UCHWAŁA Nr 106 RADY MINISTRÓW

z dnia 27 marca 1962 r.

w sprawie zasad i trybu kontroli funduszu płac przedsiębiorstw uspołecznionych wykonywanej przez banki.

Rozdział I

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Banki sprawują kontrolę nad prawidłową gospodarką funduszem płac przedsiębiorstw na zasadach przewidzianych w uchwale.

2. Przedmiotem kontroli sprawowanej przez banki jest fundusz płac przedsiębiorstw uspołecznionych (państwowych, spółdzielczych oraz przedsiębiorstw organizacji społecznych) i ich samodzielnie bilansujących zakładów, zwanych dalej „przedsiębiorstwami”.

§ 2. 1. Ilekroć w dalszych przepisach uchwały jest mowa o:

- zjednoczeniu — należy przez to rozumieć również inną jednostkę bezpośrednio nadrzędną nad przedsiębiorstwem,
- roku obrachunkowym — należy przez to rozumieć rok gospodarczy obejmujący okres roku kalendarzowego lub inny obowiązujący w przedsiębiorstwie roczny okres planowania i bilansowania,
- korygowanym funduszem płac — należy przez to rozumieć fundusz płac podlegający korekcie w zależności od wykonania planu zadań gospodarczych,
- nie korygowanym funduszem płac — należy przez to rozumieć fundusz płac nie podlegający korekcie w zależności od wykonania planu zadań gospodarczych,
- zadaniach gospodarczych — należy przez to rozumieć produkcję towarów i usług lub obrót towarowy,
- prezydium wojewódzkiej rady narodowej — należy przez to rozumieć również prezydium rady narodowej miasta wyłączonego z województwa.

2. W stosunku do przedsiębiorstw prowadzonych przez organizacje społeczne przez „ministerstwo” i „jednostkę nadrzędną” należy rozumieć zarząd główny właściwej organizacji społecznej.

§ 3. 1. Składniki funduszu płac zaliczone — dla potrzeb kontroli bankowej — do korygowanego i nie korygowanego funduszu płac w przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych ustala załącznik nr 1 do uchwały.

2. Dla przedsiębiorstw nie wymienionych w ust. 1 składniki funduszu płac zaliczane — dla potrzeb bankowej kontroli — do korygowanego i nie korygowanego funduszu płac ustala Prezes Narodowego Banku Polskiego (naczelnny dyrektor banku specjalnego) w porozumieniu z właściwym ministrem (zarządem centrali spółdzielczej).

3. Prezes Narodowego Banku Polskiego (naczelnny dyrektor banku specjalnego) może — w porozumieniu z właściwym ministrem (zarządem centrali spółdzielczej) — określić inne niż ustalone w załączniku nr 1 do uchwały składniki funduszu płac zaliczane — dla potrzeb kontroli bankowej — do korygowanego i nie korygowanego funduszu płac.

§ 4. Banki uprawnione są do przeprowadzania kontroli gospodarki funduszem płac przedsiębiorstw, w szczególności w zakresie:

- 1) prawidłowości planów rocznych i ich podziału na kwartały oraz kwartalnych planów operacyjnych,
- 2) doboru — dla potrzeb bankowej kontroli funduszu płac — mierników zadań gospodarczych,
- 3) prawidłowości współczynników korekty funduszu płac,
- 4) prawidłowości i rzetelności sprawozdań i dokumentów składanych przez przedsiębiorstwa w zakresie funduszu płac,
- 5) kształtowania się poszczególnych elementów funduszu płac.

Rozdział II

Plany zadań gospodarczych i funduszu płac.

§ 5. 1. Podstawę bankowej kontroli funduszu płac stanowią:

- 1) w zakresie osobowego funduszu płac i prowizji objętych wskaźnikiem dyrektywnym — zadania gospodarcze i fundusz płac ustalone w planach rocznych (techniczno-ekonomicznych) zawierających podział na kwartały i w operatywnych planach kwartalnych zawierających podział na miesiące,
- 2) w zakresie bezosobowego funduszu płac objętego wskaźnikiem dyrektywnym — bezosobowy fundusz płac ustalony w planie rocznym bez podziału na kwartały,
- 3) w zakresie funduszu płac nie objętego wskaźnikiem dyrektywnym — zadania gospodarcze i fundusz płac ustalone w operatywnych planach kwartalnych zatwierdzonych przez zjednoczenie.

2. Plan zadań gospodarczych i korygowanego funduszu płac przedsiębiorstwa (roczny i operatywny) powinien być sporządzany oddzielnie dla każdego działu gospodarki, a w ramach działów z podziałem na osobowy fundusz płac i prowizje. Plan nie korygowanego funduszu płac powinien być sporządzany z wyodrębnieniem funduszu premiowego pracowników umysłowych lub administracyjno-biurowych oraz bezosobowego funduszu płac.

3. Jeżeli złożone przez przedsiębiorstwo w oddziale banku plany budzą zastrzeżenia co do prawidłowości ustalonych w nich proporcji między zadaniami gospodarczymi a funduszem płac — z uwzględnieniem §§ 8 i 10 — i jeżeli przedsiębiorstwo na żądanie banku proporcji tych nie zmienia, bank może przedstawić sprawę zjednoczeniu dla powzięcia decyzji. Jeśli zjednoczenie nie poweźmie decyzji w ciągu 30 dni, uważa się, że zastrzeżenia banku zostały uznane za słuszne.

§ 6. Bezosobowy fundusz płac powinien być — dla potrzeb kontroli bankowej — planowany przez przedsiębiorstwa z podziałem na:

- 1) fundusz na wynagrodzenia za prace ładunkowe,
- 2) fundusz na wynagrodzenia za skup,
- 3) pozostały fundusz.

§ 7. 1. Za podstawę bankowej kontroli funduszu płac przyjmuje się mierniki zadań gospodarczych wyrażone wartościowo (np. produkcja globalna, produkcja towarowa, produkcja w cenach przerobu, elementy produkcji czystej, obrót, usługi) lub w jednostkach naturalnych albo normatywy pracochłonności.

2. Mierniki zadań gospodarczych powinny uwzględniać ekonomikę poszczególnych działów gospodarki i gałęzi produkcji lub przedsiębiorstw oraz zapewniać określenie prawidłowego stosunku między funduszem płac a zadaniami gospodarczymi.

3. Mierniki zadań gospodarczych ustala Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów w porozumieniu z właściwym ministrem (zarządem centrali spółdzielczej) i Prezesem Narodowego Banku Polskiego (naczelnym dyrektorem banku specjalnego).

§ 8. Jeżeli przedsiębiorstwo przyjmie w planie techniczno-ekonomicznym wyższe zadania gospodarcze od ustalonych we wskaźnikach dyrektywnych, wówczas może ono zwiększyć w niezbędnych przypadkach ustaloną we wskaźniku dyrektywnym tę część osobowego funduszu płac, która podlega bankowej korekcie funduszu płac, lecz nie wyżej, niż to wynika z proporcji pomiędzy wzrostem zadań gospodarczych a osobowym funduszem płac podlegającym korekcie, ustalonych we wskaźnikach dyrektywnych w stosunku do wyko-

nania roku poprzedniego, a także nie wyżej, niż to wynika z obowiązującego w przedsiębiorstwie współczynnika bankowej korekty funduszu płac. Nie dotyczy to przedsiębiorstw, w stosunku do których ograniczono korektę funduszu płac (§ 19).

§ 9. 1. Plany roczne (§ 5 ust. 1 pkt 1) powinny być składane w oddziałach banku w terminach ustalonych odrębnymi przepisami.

2. Przedsiębiorstwa mogą zmieniać plany roczne zadań gospodarczych i funduszu płac do dnia przewidzianego na rozliczenie funduszu płac wobec banku za drugi kwartał roku obrachunkowego, z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 3 i 4.

3. Zmiany planu rocznego w zakresie przemysłów: rolno-spożywczego, odzieżowego i leśnego, państwowego przemysłu terenowego, przemysłu prowadzonego przez spółdzielnie i przedsiębiorstwa organizacji społecznych oraz zmiany planów rocznych przedsiębiorstw podległych Centrali Surowców Włókienniczych i Skórzanych i przedsiębiorstw handlu zagranicznego — mogą być dokonywane do dnia przewidzianego na rozliczenie funduszu płac wobec banku za trzeci kwartał roku obrachunkowego.

4. Przedsiębiorstwa mogą zmieniać plany roczne w terminie do ostatniego dnia roku obrachunkowego, jeżeli zmiany te wynikają:

- 1) ze zwiększenia wskaźnika dyrektywnego funduszu płac z nie rozdzielonej części rezerwy jednostki nadrzędnej lub prezydium wojewódzkiej rady narodowej,
- 2) z przekazania przedsiębiorstwu przez jednostkę nadrzędną dotacji z funduszu postępu technicznego,
- 3) z przekazania limitu funduszu płac w trybie § 11,
- 4) z przerzutu na bezosobowy fundusz płac kwot przewidzianych na usługi obce w planie kosztów własnych.

§ 10. 1. Przedsiębiorstwa, w stosunku do których podstawę kontroli stanowią plany roczne, obowiązane są przestrzegać przy sporządzaniu planów operatywnych następujących zasad:

- 1) gdy przedsiębiorstwo w planie operatywnym podwyższy zadania gospodarcze w stosunku do zadań określonych w odpowiednim wycinku planu rocznego (w rachunku narastającym od początku roku), wówczas korygowany osobowy fundusz płac może być ustalony wyżej, niż to założono w wycinku planu rocznego, stosownie do stopnia podwyższenia zadań z uwzględnieniem współczynnika korygującego (§ 18); nie dotyczy to przedsiębiorstw, w stosunku do których ograniczono korektę funduszu płac (§ 19),
- 2) suma planów operatywnych nie korygowanego funduszu płac nie może przewyższać kwoty ustalonej w planie rocznym.

2. Jeżeli proporcje między zadaniami gospodarczymi a korygowanym osobowym funduszem płac w planach operatywnych przedsiębiorstw sezonowych za I, II i III kwartał roku obrachunkowego odchylają się od proporcji zawartych w odpowiednich wycinkach planu rocznego, a przedsiębiorstwo uzasadni wobec banku przyczyny tych odchyżeń, bank może tak sporządzony plan operatywny przyjąć za podstawę bankowej kontroli funduszu płac. Suma korygowanego osobowego funduszu płac w planach operatywnych za cztery kwartały nie może być jednak wyższa niż to wynika z przepisu ust. 1 pkt 1.

3. Operatywne plany kwartalne powinny być składane w oddziałach banku przed rozpoczęciem kwartału, którego dotyczą. Termin ten może być przez bank przedłużony do dnia rozliczenia funduszu płac wobec banku za trzeci miesiąc poprzedniego kwartału.

4. Zmiany przyjętego w kwartalnym planie operatywnym podziału zadań gospodarczych i funduszu płac na poszczególne miesiące powinny być podawane oddziałowi banku do wiadomości przed rozpoczęciem miesiąca, którego dotyczą. Termin ten może być przez banki przedłużony do dnia przewidzianego na rozliczenie funduszu płac wobec banku za miesiąc poprzedni.

§ 11. 1. Przedsiębiorstwa zawierające umowy o dostawy o charakterze kooperacyjnym mogą postanowić, że celem umożliwienia przedsiębiorstwu-dostawcy podjęcia lub rozszerzenia produkcji, którą w myśl założeń planu wykonać miało przedsiębiorstwo zamawiające, to ostatnie przekazuje część swego limitu funduszu płac na rzecz przedsiębiorstwa-dostawcy.

2. Przedsiębiorstwo-dostawca zwiększa plan zadań gospodarczych o wartość zadań wynikających z umów, o których mowa w ust. 1, oraz plan funduszu płac o kwotę przekazaną mu zgodnie z ust. 1.

3. Określony w ust. 1 i 2 tryb postępowania stosuje się również w razie zlecenia innemu przedsiębiorstwu wykonania robót budowlanych i remontowych przewidzianych w planie do wykonania sposobem gospodarczym.

Rozdział III

Kontrola wypłat z funduszu płac.

§ 12. Kontrolę wypłat z funduszu płac przeprowadza się na podstawie planów operatywnych w rachunku narastającym od początku roku do miesiąca podlegającego rozliczeniu. Kontrolę wypłat z bezosobowego funduszu płac objętego wskaźnikiem dyrektywnym przeprowadza się na podstawie planów rocznych.

§ 13. 1. Jeżeli przedsiębiorstwo przekroczy ustalone w planie operatywnym zadania gospodarcze, wówczas plan korygowanego funduszu płac przelicza się stosownie do wykonania planu zadań gospodarczych z zastosowaniem współczynnika korygującego (§ 18).

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio przy niewykonaniu ustalonych w planie operatywnym zadań gospodarczych.

§ 14. 1. Banki dokonują wypłat:

- 1) z osobowego funduszu płac (z wyjątkiem funduszu premiowego pracowników umysłowych lub administracyjno-biurowych) i z prowizji — do wysokości kwot zapotrzebowanych przez przedsiębiorstwo,
- 2) z funduszu premiowego pracowników umysłowych lub administracyjno-biurowych — do wysokości kwot zaplanowanych po potrąceniu wstrzymanej części tego funduszu (§ 21) i z uwzględnieniem obowiązujących przepisów co do warunków uruchomienia bądź wypłat funduszu premiowego,
- 3) z bezosobowego funduszu płac — do wysokości kwot zaplanowanych.

2. Wypłaty z funduszu płac, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, przekraczające:

- 1) w stosunku do korygowanego funduszu płac — skorygowany plan tego funduszu,
- 2) w stosunku do nie korygowanego funduszu płac — plan tego funduszu,

stanowią przekroczenie funduszu płac.

3. Jeżeli wypłaty z korygowanego funduszu płac na koniec kwartału są niższe niż skorygowany plan tego funduszu (w rachunku narastającym), wówczas w następnych okresach kwartalnych przy rozliczaniu funduszu płac na podstawie planów operatywnych uwzględnia się tylko 50% tej różnicy.

4. Przepis ust. 3 stosuje się również do przedsiębiorstw, które na mocy specjalnych uchwał Rady Ministrów uprawnio-

ne zostały do wykorzystywania całkowitych lub częściowych oszczędności funduszu płac na premie lub podwyżki wynagrodzeń pracowników, z wyjątkiem kopalń węgla kamiennego.

5. Z części różnicy nie podlegającej uwzględnieniu przy rozliczaniu korygowanego funduszu płac wobec banku w następnych okresach (ust. 3) przeznaczają się 20% do dyspozycji zjednoczenia lub prezydium wojewódzkiej rady narodowej na utworzenie albo uzupełnienie rezerwy osobowego funduszu płac.

6. W przedsiębiorstwach przemysłu sezonowego zjednoczenie może w gospodarczo uzasadnionych przypadkach powziąć decyzję o niestosowaniu ograniczeń wynikających z ust. 3 w poszczególnych kwartałach w rachunku narastającym.

§ 15. 1. Banki mogą zezwolić na dokonywanie wypłat z bezosobowego funduszu płac powyżej kwot zaplanowanych, jeżeli wypłaty te dotyczą:

- 1) wynagrodzeń za gospodarczo uzasadnione prace ładunkowe,
- 2) wynagrodzeń za skup.

2. Wypłaty z bezosobowego funduszu płac, sprzeczne z przepisami o gospodarowaniu tym funduszem, traktuje się jako przekroczenie funduszu płac podlegające sankcji w trybie § 21. Nie uchyla to odpowiedzialności osób, które dopuściły do dokonania nieprawidłowych wypłat.

§ 16. 1. Dla potrzeb kontroli bankowej planowany i wykonany fundusz płac przedsiębiorstwa należy pomniejszać o:

- 1) wynagrodzenia uczniów,
- 2) wynagrodzenia chałupników wypłacane przez przedsiębiorstwa handlowe,
- 3) wynagrodzenia pracowników zakładów usługowych spółdzielni pracy opodatkowanych ryczałtowym podatkiem,
- 4) prowizję inkasentów w gazownictwie i w energetyce,
- 5) premię progresywną wypłacaną w przemyśle lekkim.

2. Dla potrzeb kontroli bankowej wykonany fundusz płac należy pomniejszać również o nie planowane premie oszczędnościowe.

3. Prezes Narodowego Banku Polskiego (naczelny dyrektor banku specjalnego) w porozumieniu z właściwym ministrem (zarządem centrali spółdzielczej) może ustalić, aby również inne wynagrodzenia, nie wymienione w ust. 1 i 2, były — dla potrzeb kontroli bankowej — wyłączone z funduszu płac.

§ 17. 1. Przy rozliczaniu funduszu płac wobec banku przedsiębiorstwo obowiązane jest złożyć w banku oświadczenie o:

- 1) pomniejszeniu wartości wykonanej produkcji o wartość wyrobów sprzedanych (zafakturowanych), a następnie zwróconych przez odbiorców,
- 2) pomniejszeniu planu osobowego funduszu płac w razie rozszerzenia przez przedsiębiorstwo zakresu kooperacji biernej w stosunku do zakresu wynikającego z planu techniczno-ekonomicznego.

2. Właściwi ministrowie (zarządy central spółdzielczych) w porozumieniu z Prezesem Narodowego Banku Polskiego (naczelny dyrektor banku specjalnego) ustalą szczegółowy zakres stosowania przepisu ust. 1.

Rozdział IV

Współczynniki korygujące.

§ 18. 1. Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów ustala w porozumieniu z właściwym ministrem i Prezesem Narodowego Banku Polskiego (naczelny dyrektor banku specjalnego) łączny współczynnik korygujący dla poszczególnych zjednoczeń lub jednolitych branżo-

wo grup przedsiębiorstw, biorąc pod uwagę, że nie powinien on być w zasadzie wyższy od wynikających ze wskaźników dyrektywnych proporcji między wzrostem funduszu płac a wzrostem zadań gospodarczych w stosunku do wykonania roku poprzedniego. W uzasadnionych przypadkach współczynnik korygujący może być odmiennie ustalony, jeśli uzasadniają to inne okoliczności utrudniające lub ułatwiające przekroczenie planowanych zadań gospodarczych oraz celowość stworzenia bodźców do przekroczenia zadań planowych.

2. Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów składa Prezesowi Rady Ministrów w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku sprawozdanie o wysokości współczynników korygujących ustalonych dla zjednoczeń.

3. Współczynniki korygujące dla poszczególnych przedsiębiorstw ustala zjednoczenie w ramach łącznego współczynnika korygującego ustalonego dla zjednoczenia zgodnie z ust. 1. Przy ustalaniu współczynników korygujących dla przedsiębiorstw zjednoczenia biorą pod uwagę całokształt warunków pracy danego przedsiębiorstwa, a w szczególności proporcje między wzrostem korygowanego funduszu płac i zadań gospodarczych w stosunku do roku poprzedniego, pracochłonność planowanego asortymentu produkcji, warunki zaopatrzenia i zbytu, a także szczególne warunki pracy przedsiębiorstw nowo uruchomionych i przedsiębiorstw, w których plan nie zakłada wzrostu funduszu płac lub zadań gospodarczych.

4. Zjednoczenia powinny podać do wiadomości banku wykaz współczynników korygujących, ustalonych dla przedsiębiorstw.

§ 19. Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów w porozumieniu z właściwym ministrem lub właściwy minister mogą z własnej inicjatywy albo na wniosek Prezesa Narodowego Banku Polskiego (naczelnego dyrektora banku specjalnego) ustalić wykaz przedsiębiorstw lub grup przedsiębiorstw, w których ze względów gospodarczych fundusz płac:

- 1) nie może być podwyższony w planach techniczno-ekonomicznych, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w § 9 ust. 4, i w planach operatywnych w stosunku do wskaźnika dyrektywnego,
- 2) nie podlega korekcie przy przekroczeniu planu zadań gospodarczych.

Rozdział V

Sankcje z tytułu przekroczenia funduszu płac i innych nieprawidłowości w gospodarce funduszem płac przedsiębiorstw.

§ 20. 1. Dyrektor przedsiębiorstwa, w którym powstało przekroczenie funduszu płac podlegające obowiązkowi likwidacji, powinien przedstawić organom samorządu robotniczego lub radzie zakładowej analizę gospodarki funduszem płac i przyczyny przekroczenia funduszu płac wraz z wnioskami do rozpatrzenia i podjęcia odpowiednich uchwał.

2. Przedsiębiorstwo powinno zawiadomić na piśmie oddział banku i zjednoczenie o środkach przedsięwziętych w celu uporządkowania gospodarki funduszem płac i likwidacji przekroczeń funduszu płac.

§ 21. 1. W razie powstania w przedsiębiorstwie przekroczenia funduszu płac podlegającego obowiązkowi likwidacji bank wstrzymuje — do czasu zlikwidowania tego przekroczenia — wypłaty premii w kwocie odpowiadającej temu przekroczeniu, jednak nie więcej niż do wysokości:

- 1) 50% zasadniczego i dodatkowego funduszu premiowania pracowników umysłowych — w przedsiębiorstwach uprawnionych do tworzenia takich funduszy,
- 2) 50% funduszu premiowania pracowników umysłowych lub funduszu premiowania pracowników administracyjno-biurowych — w przedsiębiorstwach planujących premie zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz regulaminami premiowania w ściśle określonym procencie funduszu płac tych pracowników,
- 3) 10% podstawowych wynagrodzeń pracowników umysłowych w przedsiębiorstwach, które zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz regulaminami ustalają wysokość funduszy premiowania pracowników umysłowych w wysokości zmiennej, zależnej od wykonania ustalonych w przepisach lub regulaminach wskaźników zadań gospodarczych — poza przedsiębiorstwami, o których mowa w pkt 1 i 2.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, pracownicy odpowiedzialni za gospodarkę funduszem płac oraz pracownicy naruszający dyscyplinę płac powinni być pozbawieni premii do pełnej wysokości przypadającej na podstawie regulaminów premiowania.

3. Jeżeli w przedsiębiorstwach uprawnionych do tworzenia funduszu zakładowego suma podlegającego obowiązkowi likwidacji przekroczenia funduszu płac za rok obrachunkowy jest wyższa od sumy wstrzymanych zgodnie z ust. 1 premii, wówczas minister (przewodniczący prezydium wojewódzkiej rady narodowej) po zapoznaniu się z wnioskiem komisji dyscypliny płac oraz z opinią zarządu głównego właściwego związku zawodowego (wojewódzkiej komisji związków zawodowych) może zarządzić potrącenie części lub całości nie pokrytego przekroczenia funduszu płac z funduszu zakładowego. Przy dokonywaniu potrąceń z funduszu zakładowego bierze się przy tym pod uwagę tylko tę część funduszu zakładowego, która pozostaje po odliczeniu 25% przeznaczonych na inwestycje mieszkaniowe, a jeśli pozostała część funduszu zakładowego przekracza 8,5% funduszu płac — bierze się pod uwagę tylko kwotę mieszczącą się w granicach 8,5% funduszu płac.

4. Jeżeli w spółdzielni suma podlegającego obowiązkowi likwidacji przekroczenia funduszu płac za rok obrachunkowy jest wyższa od sumy wstrzymanych zgodnie z ust. 1 premii, wówczas zarząd centrali spółdzielczej — po zasięgnięciu opinii zarządu głównego właściwego związku zawodowego — może wydać decyzję o potrąceniu części lub całości nie pokrytego przekroczenia funduszu płac z czystej nadwyżki spółdzielni przypadającej do podziału między pracowników.

5. Wstrzymane premie, jak również potrącenia z funduszu zakładowego lub z czystej nadwyżki spółdzielni z tytułu podlegającego obowiązkowi likwidacji przekroczenia funduszu płac za rok obrachunkowy, podlegają odprowadzeniu:

- 1) w stosunku do przedsiębiorstw państwowych — na specjalny rachunek Ministerstwa Finansów,
- 2) w stosunku do spółdzielni — na spółdzielcze fundusze rozwoju.

6. Przedsiębiorstwa, w których na koniec danego kwartału występuje podlegające obowiązkowi likwidacji przekro-

czenie funduszu płac nie pokryte wstrzymanymi premiami, nie są uprawnione do czasu likwidacji tego przekroczenia do dokonywania zaliczkowych wypłat z funduszu zakładowego w części przypadającej na nagrody i świadczenia lub z czystej nadwyżki spółdzielni.

7. Jeżeli w przedsiębiorstwach uprawnionych do tworzenia funduszu zakładowego suma podlegającego likwidacji przekroczenia funduszu płac za rok obrachunkowy jest wyższa od sumy wstrzymanych zgodnie z ust. 1 premii, wówczas przy przyznawaniu nagród z funduszu zakładowego — zgodnie z uchwałą Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 14 lutego 1962 r. w sprawie gospodarowania funduszem zakładowym — pracownicy odpowiedzialni za gospodarkę funduszem płac oraz pracownicy naruszający dyscyplinę płac powinni być pozbawieni nagród z funduszu zakładowego.

§ 22. Pracownicy tracą prawo do premii wstrzymanych z powodu przekroczenia funduszu płac podlegającego obowiązkowi likwidacji, jeśli przekroczenie to nie zostanie zlikwidowane do końca roku obrachunkowego.

§ 23. 1. Nie podlegają obowiązkowi likwidacji przekroczenia korygowanego funduszu płac, jeżeli przekroczenie zostało uznane przez bank za:

- 1) ekonomicznie celowe, powodujące zmniejszenie kosztów przedsiębiorstwa w stosunku do planu mimo przekroczenia funduszu płac, jeśli dodatkowe wydatki na fundusz płac pozostają w bezpośrednim związku z obniżeniem innych konkretnych pozycji kosztów, a przedsiębiorstwo udowodni to wobec oddziału banku na podstawie bilansów i innych dokumentów,
- 2) spowodowane wykonaniem nie planowanej lub ponadplanowej produkcji wyrobów o wyższym od planowanego udziale funduszu płac w ogólnej wartości produkcji przedsiębiorstwa, pod warunkiem że produkcja ta przeznaczona jest na eksport zgodnie z umowami lub wstępnymi uzgodnieniami z centralami handlu zagranicznego; dotyczy to również odpowiednio usług polegających na przerobieniu materiałów stanowiących własność klienta zagranicznego oraz dodatkowych czynności w produkcji lub w obrocie towarowym, związanych ze sprzedażą towarów na eksport,
- 3) spowodowane podjęciem przez przedsiębiorstwo produkcji o wyższym od planowanego udziale funduszu płac w ogólnej wartości produkcji przedsiębiorstwa, pod warunkiem że produkcja ta jest poszukiwana przez odbiorców i ma zapewniony zbytek; dotyczy to również zasadniczych zmian w asortymentowej strukturze obrotu towarowego w stosunku do założeń planu,
- 4) spowodowane nie przewidzianymi w planie osobowego funduszu płac wypłatami wynagrodzeń z tytułu robót budowlano-montażowych związanych z inwestycjami i kapitalnymi remontami wykonywanymi systemem gospodarczym, których wykonanie tym systemem z uzasadnionych przyczyn nie było założone w planie funduszu płac,
- 5) spowodowane wykonywaniem szczególnie uzasadnionych, nie przewidzianych w planie prac ładunkowych w niedzielę i święta oraz w godzinach nadliczbowych,
- 6) spowodowane zastosowaniem do produkcji surowca wtórnego lub odpadowego zamiast surowca pełnowartościowego oraz surowca tańszego od przewidzianego w planie rocznym,

- 7) spowodowane wypłatą wynagrodzeń związanych z nieplanowanym lub ponadplanowym skupem,
- 8) spowodowane realizacją postępu technicznego nie przewidzianego w planie pogarszającą przejściowo relację między wielkością produkcji i funduszem płac, jeśli skutków tego przekroczenia nie można wyrównać do końca roku,
- 9) spowodowane podejmowaniem przez przedsiębiorstwo w uzasadnionych przypadkach produkcji elementów i części dotychczas otrzymywanych w ramach kooperacji, jeżeli elementy te i części nie podlegają zaliczeniu do wartości produkcji przedsiębiorstwa,
- 10) spowodowane wypadkami losowymi.

2. Przekroczenia nie korygowanego osobowego funduszu płac nie podlegają obowiązkowi likwidacji, jeżeli zachodzą warunki, o których mowa w ust. 1 pkt 4, 5, 7 i 10.

§ 24. 1. Jeżeli bank ma wątpliwości, czy zachodzą warunki wymienione w § 23, powinien zażądać przedstawienia przez przedsiębiorstwo opinii zjednoczenia.

2. Zjednoczenie może ograniczyć przypadki, w których przekroczenie funduszu płac może być przez bank uznane za nie podlegające obowiązkowi likwidacji.

§ 25. Uznanie przekroczenia za nie podlegające obowiązkowi likwidacji z przyczyn, o których mowa w § 23 z wyjątkiem ust. 1 pkt 10, może być dokonane również w drodze wstępnego uzgodnienia między bankiem a przedsiębiorstwem.

§ 26. 1. Właściwy minister — po zasięgnięciu opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego (naczelnego dyrektora banku specjalnego), a w stosunku do przedsiębiorstw gospodarki terenowej — przewodniczący prezydium wojewódzkiej rady narodowej (zarząd krajowego lub wojewódzkiego związku spółdzielczego) — po zasięgnięciu opinii dyrektora oddziału wojewódzkiego właściwego banku — mogą uznać przekroczenie funduszu płac za nie podlegające obowiązkowi likwidacji w gospodarczo uzasadnionych przypadkach.

2. Ministrowie przesyłają decyzje o uznaniu przekroczenia za nie podlegające obowiązkowi likwidacji Prezesowi Narodowego Banku Polskiego (naczelnemu dyrektorowi banku specjalnego), a przewodniczący prezydium wojewódzkiej rady narodowej (zarząd krajowego bądź wojewódzkiego związku spółdzielczego) — dyrektorowi oddziału wojewódzkiego właściwego banku.

3. Prezes Narodowego Banku Polskiego składa Prezesowi Rady Ministrów okresowo sprawozdanie o przekroczeniach funduszu płac, uznanych w trybie ust. 1 i 2 za nie podlegające obowiązkowi likwidacji.

§ 27. Ministrowie nie mogą przeznaczать będącego do ich dyspozycji funduszu nagród za postęp ekonomiczny na wypłaty na rzecz pracowników przedsiębiorstw, które na koniec poprzedniego kwartału dopuściły do przekroczenia funduszu płac podlegającego obowiązkowi likwidacji.

§ 28. 1. Jeżeli suma podlegających obowiązkowi likwidacji przekroczeń funduszu płac przedsiębiorstw podległych danemu zjednoczeniu wynosiła na koniec poprzedniego kwartału ponad 1% łącznego operatywnego planowanego funduszu płac nadzorowanych przedsiębiorstw, wówczas po zbadaniu przez ministerstwo (zarząd centrali spółdzielczej, prezydium wojewódzkiej rady narodowej) lub komisję dyscypliny płac powodów przekroczeń oraz stwierdzeniu winy lub zaniedbania ze strony zjednoczenia pracownicy tego zjedno-

czenia tracą prawo do 50% funduszu nagród przypadającego w następnym kwartale. Decyzję w tej sprawie podejmuje minister (zarząd centrali spółdzielczej, przewodniczący prezydium wojewódzkiej rady narodowej).

2. Sankcję, o której mowa w ust. 1, należy również stosować w razie stwierdzenia nieprawidłowego oddziaływania i złej kontroli zjednoczenia nad gospodarką funduszem plac przedsiębiorstw nadzorowanych przez zjednoczenie.

§ 29. W razie prowadzenia niewłaściwej gospodarki funduszem plac przez przedsiębiorstwo bank może zastosować również środki oddziaływania kredytowego.

§ 30. W razie stwierdzenia, że zjednoczenie wydało nieuzasadnioną decyzję o uruchomieniu lub o wypłacie funduszu premiewego przedsiębiorstwa mimo przekroczenia przez przedsiębiorstwo funduszu plac, minister (zarząd centrali spółdzielczej, przewodniczący prezydium wojewódzkiej rady narodowej) pozbawi nagrody przy najbliższej wypłacie nagród — dyrektora i innych pracowników zjednoczenia odpowiedzialnych za gospodarkę funduszem plac podległych przedsiębiorstw.

§ 31. W razie występowania istotnych nieprawidłowości w gospodarce funduszem plac przedsiębiorstw dyrektorzy zjednoczeń obowiązani są z własnej inicjatywy lub na wniosek banku rozpatrywać przyczyny występujących nieprawidłowości i podjąć środki niezbędne do ich likwidacji, powiadamiając o nich właściwy oddział banku.

Rozdział VI

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 32. W uzasadnionych przypadkach Prezes Narodowego Banku Polskiego (naczelny dyrektor banku specjalnego) może w porozumieniu z właściwym ministrem (zarządem centrali spółdzielczej, zarządem głównym organizacji społecznej) ustalić dla niektórych przedsiębiorstw odmienne zasady kontroli funduszu plac od przewidzianych w niniejszej uchwale.

§ 33. 1. W stosunku do przedsiębiorstw, wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik nr 2 do uchwały, banki prowadzą ograniczoną kontrolę funduszu plac, polegającą na analizie sprawozdań z wykonania planu zatrudnienia i funduszu plac oraz na inspekcjach przeprowadzanych w przedsiębiorstwie.

2. Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów na wniosek właściwego ministra — po zasięgnięciu opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego (naczelnego dyrektora banku specjalnego) — może objąć kontrolą w trybie uchwały przedsiębiorstwa wymienione w wykazie (ust. 1) lub ograniczyć kontrolę funduszu plac również w stosunku do przedsiębiorstw nie wymienionych w wykazie (ust. 1).

§ 34. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego na wniosek Prezesa Narodowego Banku Polskiego (naczelnego dyrektora banku specjalnego) — uwzględni we wzorach sprawozdań z wykonania funduszu plac potrzeby bankowej kontroli funduszu plac.

§ 35. Szczegółowy tryb bankowej kontroli funduszu plac oraz dokumenty potrzebne bankowi do sprawowania tej kontroli określają instrukcje banków.

§ 36. Przewidziany w § 18 ust. 1 łączny współczynnik korygujący dla zjednoczenia nie może być w 1962 r. wyższy od obowiązującego na koniec 1961 r.

§ 37. Minister Finansów wyda przepisy ustalające zasady bankowej kontroli funduszu plac przedsiębiorstw rolnych.

§ 38. 1. Przepisy uchwały, z wyjątkiem przepisów dotyczących potrącenia podlegającego obowiązkowi likwidacji przekroczenia funduszu plac z funduszu zakładowego, nie dotyczą przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego.

2. Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów dostosuje przepisy, o których mowa w ust. 1, do obowiązującego systemu kontroli funduszu plac przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego.

§ 39. Wykonanie uchwały porucza się ministrom, przewodniczącym prezydiów wojewódzkich rad narodowych, zarządom central spółdzielczych, Prezesowi Głównego Urzędu Statystycznego oraz Prezesowi Narodowego Banku Polskiego i naczelnym dyrektorom banków specjalnych.

§ 40. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1962 r.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

Załącznik nr 1 do uchwały nr 108
Rady Ministrów z dnia 27 marca
1962 r. (poz. 123).

WYKAZ SKŁADNIKÓW KORYGOWANEGO I NIE KORYGOWANEGO FUNDUSZU PLAC W PRZEDSIĘBIORSTWACH PRZEMYSŁOWYCH I HANDLOWYCH

1. W przedsiębiorstwach przemysłowych, które wydzielili z funduszu plac osobowy fundusz plac pracowników przemysłowych, zalicza się:

1) do korygowanego osobowego funduszu plac:

- a) osobowy fundusz plac robotników grupy przemysłowej,
- b) osobowy fundusz plac chałupników oraz inne wynagrodzenia pracowników określone w instrukcjach

banku, o ile wynagrodzenia te zależne są od wykonania zadań gospodarczych,

2) do nie korygowanego osobowego funduszu plac:

- a) osobowy fundusz plac pozostałych robotników,
- b) osobowy fundusz plac obejmujący wynagrodzenia za usługę lat oraz wynagrodzenia z kart: górnik, kolejarza, hutnika, stoczniowca, energetyka, skalnika i gazownika,

- c) osobowy fundusz płac pracowników umysłowych (bez funduszu premiowego),
- d) fundusz premiowy (w tym zasadniczy i dodatkowy) pracowników umysłowych.

2. W przedsiębiorstwach przemysłowych, które nie wydzieliły z funduszu płac osobowego funduszu płac pracowników umysłowych, całkowity osobowy fundusz płac zalicza się do korygowanego funduszu płac z wyjątkiem wynagrodzeń za wysługę lat oraz wynagrodzeń z karty górnika i innych.

3. W przedsiębiorstwach handlowych zalicza się:

- 1) do korygowanego funduszu płac osobowy fundusz płac pracowników, których wynagrodzenia uzależnione są od stopnia wykonania zadań gospodarczych,

2) do nie korygowanego funduszu płac:

- a) osobowy fundusz płac pracowników, których wynagrodzenia są niezależne od stopnia wykonania zadań gospodarczych (bez wynagrodzeń pracowników administracyjno-biurowych),
- b) osobowy fundusz płac pracowników administracyjno-biurowych (bez funduszu premiowego),
- c) fundusz premiowy pracowników administracyjno-biurowych.

4. We wszystkich przedsiębiorstwach bezosobowy fundusz płac zalicza się do nie korygowanego funduszu płac.

5. We wszystkich przedsiębiorstwach prowizje zalicza się do korygowanego funduszu płac.

Załącznik nr 2 do uchwały nr 109
Rady Ministrów z dnia 27 marca
1962 r. (poz. 123).

WYKAZ PRZEDSIĘBIORSTW, W STOSUNKU DO KTORYCH BANKI PRZEPROWADZAJĄ OGRANICZONĄ KONTROLĘ FUNDUSZU PŁAC.

1. Ministerstwo Gospodarki Komunalnej:

- ogrody zoologiczne,
- hotele nie prowadzące działalności gastronomicznej,
- przedsiębiorstwa straży miejskiej (dozoru mienia),

2. Ministerstwo Handlu Zagranicznego:

„Polcargo” — Rzeczoznawstwo i Kontrola Ładunków, Przedsiębiorstwo Państwowe.

3. Ministerstwo Komunikacji:

Polskie Koleje Państwowe,
Polskie Linie Lotnicze „Lot”.

4. Ministerstwo Kultury i Sztuki:

przedsiębiorstwa nieprzemysłowe, z wyjątkiem:

- baz towarowych Zjednoczenia Drukarń i Wydawnictw Akcydensowych,
- zjednoczonych przedsiębiorstw rozrywkowych,
- przedsiębiorstw podległych Naczelnemu Zarządowi Kinematografii (zespoły realizatorów filmowych, wytwórnie filmowe, studia filmowe, Ośrodek Usług Filmowych i Reklamy Kinowej, Zakład Foto-Przezroczy, Filmowy Ośrodek Doświadczalno-Usługowy),
- przedsiębiorstw widowiskowych powiązanych z budżetem centralnym i terenowym (bez wojewódzkich zarządów kin),
- pracowni sztuk plastycznych.

5. Ministerstwo Łączności:

przedsiębiorstwa podległe Centralnemu Zarządowi Upowszechniania Prasy i Książki „Ruch”,

jednostki podległe Centralnemu Zarządowi Radiostacji i Telewizji,

jednostki Przedsiębiorstwa Państwowego „Polska Poczta, Telegraf, Telefon”.

6. Ministerstwo Przemysłu Chemicznego:

przedsiębiorstwa podległe Centrali Produktów Naftowych.

7. Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej:

wojewódzkie zarządy aptek,
zakłady dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji,
Gdańska Wytwórnia Trutek,
Wojewódzka Stacja Krwiodawstwa w Katowicach.

8. Ministerstwo Żeglugi:

przedsiębiorstwa żeglugi morskiej.

9. Główny Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki:

Przedsiębiorstwo Wyciągów Turystycznych.

10. Zarząd Główny Robotniczej Spółdzielni Wydawniczej „Prasa”:

wszystkie przedsiębiorstwa nieprzemysłowe.

11. Centralna Rada Związków Zawodowych:

przedsiębiorstwa Funduszu Wczasów Pracowniczych, z wyjątkiem brygad remontowo-budowlanych i działów gospodarki pomocniczej.

12. Przedsiębiorstwa wydawnicze

— z wyjątkiem ich działalności poligraficznej.

13. Związek Zakładów Doskonalenia Rzemiosła:

wszystkie przedsiębiorstwa.

14. Spółdzielnie mieszkaniowe.